



Το πράσινο στα χέρια μας!

“Οι δύσκολες συνθήκες διαβίωσης στην πόλη και η αποκοπή του αστικού πληθυσμού από το φυσικό περιβάλλον αντανακλούν στην υγεία και στον ψυχισμό του ανθρώπου της πόλης. Δημιουργούν ένα έλλειμμα ψυχής, μια παθολογική κατάσταση και μια τάση φυγής προς το ύπαιθρο, σε βουνά και ακτές, στα χωριά και τα εξοχικά σπίτια, όπου ο άνθρωπος αποζητάει την αναψυχή. Τα προβλήματα της πόλης μπορούν, ως ένα βαθμό, να θεραπεύσουν ή να μετριάσουν οι υπαίθριοι χώροι πρασίνου στον αστικό ιστό, τα πάρκα και τα άλση, τα περιαστικά δάση” –

Γιώργος Ντούρος, πρώην δασάρχης Πάρνηθας

Οι πράσινοι χώροι στις αστικές περιοχές επιτελούν πολλές λειτουργίες και επιφέρουν σημαντικά οφέλη:¹

- Βελτιώνουν σημαντικά την ποιότητα του αέρα. Τα δέντρα παράγουν οξυγόνο και φιλτράρουν τους αέριους ρυπαντές, όπως το μονοξείδιο του άνθρακα, το διοξείδιο του θείου και το διοξείδιο του αζώτου
- Συμβάλλουν στη μείωση της θερμοκρασίας, γεγονός σημαντικό για τις μεσογειακές πόλεις, ειδικά κατά τους καλοκαιρινούς μήνες
- Απορροφούν τους θορύβους της πόλης. Είναι τα καλύτερα φυσικά ηχοπετάσματα
- Είναι τα τελευταία καταφύγια βιοποικιλότητας στα αστικά κέντρα
- Μειώνουν τον κίνδυνο πλημμυρών, καθώς απορροφούν το νερό της βροχής, εμπλουτίζοντας ταυτόχρονα τον υδροφόρο ορίζοντα
- Είναι καταφύγια αναψυχής, χαλάρωσης ή άθλησης και κοινωνικής συναναστροφής για τον κάτοικο της πόλης
- Αναβαθμίζουν την έννοια της γειτονιάς και τις κοινωνικές σχέσεις στις πόλεις
- Είναι χώροι συγκέντρωσης των κατοίκων σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης, όπως σε σεισμούς και φωτιές



Photo © Andrea Bonetti/WWF Greece

Πολυάριθμες μελέτες δείχνουν ότι η ύπαρξη χώρων πρασίνου στις γειτονιές και οι τακτικές επισκέψεις σε αυτούς, ωφελεί τη σωματική και κυρίως την ψυχική υγεία.²

Επίσης δεν είναι αμελητέα τα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν από την αύξηση του πρασίνου, με σημαντικότερο όλων την εξοικονόμηση ενέργειας. Παράλληλα, η αναβάθμιση του πρασίνου,

¹ Οδηγός αστικού πρασίνου

² Ενδεικτικές παραπομπές για σχετικές έρευνες: Α. http://depts.washington.edu/hhw/b/Thm_ActiveLiving.html, Β. http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/trees_in_urban_areas_may_improve_mental_health_410na2_en.pdf, Γ. http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/nature_in_urban_environments_reduces_stress_420na4_en.pdf



ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΖΩΗ

Η ζωή... και πώς να την αλλάξεις

σημαίνει αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος, βελτίωση της ελκυστικότητας και της επισκεψιμότητας μιας περιοχής.

Η κατάσταση σήμερα

Παρά την αναγκαιότητα ύπαρξης χώρων πρασίνου στις αστικές περιοχές, οι χώροι αυτοί είναι ελάχιστοι σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ, σε κάθε κάτοικο της Αθήνας αντιστοιχούν μόλις 0,96 m² πρασίνου ανά κάτοικο³, ενώ βάσει έρευνας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου η αναλογία στη Θεσσαλονίκη διαμορφώνεται σε 2,14 m² πρασίνου ανά κάτοικο⁴, τη στιγμή που ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) θεωρεί πως η ελάχιστη αναλογία πρασίνου στις πόλεις δεν πρέπει να είναι κάτω από 9 m²/κάτοικο.⁵

Η έλλειψη χώρων πρασίνου είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν όχι μόνο τα δυο μεγάλα αστικά κέντρα, αλλά οι περισσότερες αστικές περιοχές της χώρας. Όμως δεν είναι το μόνο. Η ελλιπής συντήρηση και διαφύλαξη των πράσινων χώρων είναι ένα εξίσου βασικό πρόβλημα, που οδηγεί στην απαξίωση, στην εγκατάλειψη και τελικά στον περιορισμό των χώρων πρασίνου. Οι πολίτες της Αθήνας και του Ηρακλείου Κρήτης, όπως αποτυπώνεται στο Ευρωβαρόμετρο του 2013 «Ποιότητα ζωής στις πόλεις», είναι από τους πλέον απογοητευμένους της ΕΕ αναφορικά με την ύπαρξη χώρων πρασίνου στην πόλη τους.

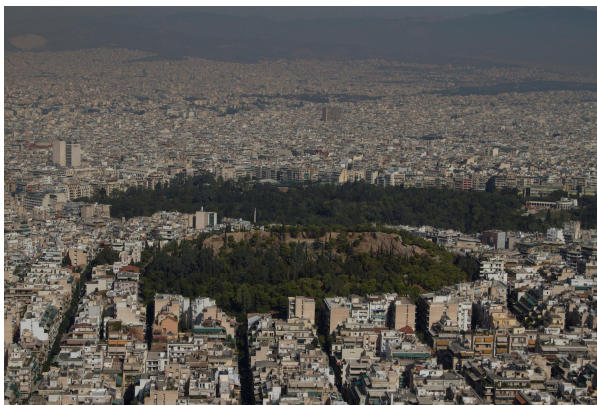


Photo © Andrea Bonetti/WWF Greece

Οι βασικότερες αιτίες της υποβάθμισης του αστικού πρασίνου, είναι οι ακόλουθες:⁶

- Η εμπορευματοποίηση.
- Η διαχείριση που γίνεται κατά τυχαίο τρόπο, χωρίς προγραμματισμό και ολοκληρωμένο σχέδιο.
- Η απουσία μητροπολιτικής διοίκησης να οργανώσει μια συνολική επέμβαση ως προς τη λειτουργικότητα των δικτύων και τη βελτίωση της εικόνας της πόλης καθώς και στην προσβασιμότητα των χώρων.
- Η έλλειψη επαρκών οικονομικών πόρων.
- Ο πλημμελής καθαρισμός.
- Η ελλιπής άρδευση.
- Η έλλειψη φωτισμού για τη νυχτερινή λειτουργία και την αποτροπή της εγκληματικότητας.
- Οι ελλιπείς υποδομές για να υποδεχθούν μεγάλο αριθμό επισκεπτών.

³ http://www.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-factbook-2014/environmental-sustainability-in-metropolitan-areas_factbook-2014-74-en/

⁴ <http://users.auth.gr/tsoni/files/gr/35.pdf>

⁵ <http://smartcitiescouncil.com/article/dissecting-iso-37120-why-shady-planning-good-smart-cities>

⁶ https://www.google.gr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CB8QFjAAahUKewi-sZeckN3HAhVDVBQKHTH1CyA&url=http%3A%2F%2Fcourses.arch.ntua.gr%2Ffsr%2F144829%2FAstikoi%2520Koinoxrhstoj%2520Xvroi%2520Prasinoy.pdf&usq=AFOJCNEj0Ee0r0BNydh_ycwle4_wkmjvVQ&sig2=DdFMKikQCrJ9klxpPrFAw&bvm=bv.101800829,d.d24&cad=rja



ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΖΩΗ

Η ζωή... και πώς να την αλλάξεις

- Η απουσία εξειδικευμένου προσωπικού σε θέματα πρασίνου, επιφέρει αρνητικά αποτελέσματα στην προστασία και ανάδειξή τους (π.χ. διείσδυση ακατάλληλων ειδών και ποικιλιών φυτών, έλλειψη κηποτεχνικής διαμόρφωσης ή ακαλαίσθητες διαμορφώσεις).
- Η παραμέληση του υφιστάμενου πράσινου με μη εμπλουτισμό της βλάστησης.
- Η κοινωνική συμπεριφορά του χρήστη – πολίτη.

Είναι γεγονός. Παρότι σε πολλές περιοχές της χώρας παρατηρείται έλλειψη χώρων πρασίνου, σχεδόν σε κάθε γειτονιά μπορούμε να εντοπίσουμε ένα πάρκο. Όμως πολλοί έχουν εγκαταλειφθεί από τις αρμόδιες αρχές ή υπομένουν την αδιαφορία μερίδας των πολιτών που τα επισκέπτονται. Σκουπίδια, ακαθαρσίες κατοικίδιων, βανδαλισμοί εντοπίζονται συχνά σε πολλά σημεία πρασίνου. Η οικονομική κρίση κάνει τα πράγματα ακόμα χειρότερα και περιορίζει τις δυνατότητες των δημοτικών αρχών να βελτιώσουν τα πράγματα, ακόμα κι όταν έχουν καλή διάθεση. Ομάδες πολιτών προσπαθούν εθελοντικά να περισώσουν την κατάσταση και πολλές φορές το καταφέρνουν, όπως για παράδειγμα το δίκτυο εθελοντών στο Πάρκο Τρίτση, ένα πάρκο που έχει πραγματικά εγκαταλειφθεί στην τύχη του. Όμως κακά τα ψέματα, χωρίς αλλαγή νοοτροπίας, χωρίς πίεση προς τις δημοτικές αρχές, χωρίς τον πολίτη σε ρόλο συνδιαμορφωτή, ελάχιστα μπορούν να γίνουν.

Greenspaces: πάρε το πράσινο στα χέρια σου

Τον Ιανουάριο και Φεβρουάριο του 2014, η WWF Καλύτερη Ζωή συμμετείχε στην πρωτοβουλία «Ταξίδι προς το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος» και είχε την ευκαιρία να αναπτύξει μια συμμετοχική δράση με θέμα το αστικό πράσινο. Η δράση που υλοποιήθηκε σε συνεργασία με τις Δημοτικές Βιβλιοθήκες σε Χαϊδάρι, Αθήνα, Χαλάνδρι, Κερατσίνι και Ηλιούπολη, έδινε τη δυνατότητα στους πολίτες να επισκεφθούν και να αξιολογήσουν χώρους πρασίνου στην περιοχή τους. Η άποψη των πολιτών ήταν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα και μας έδωσε να καταλάβουμε πολλά. Σε όλα τα πάρκα εντοπίστηκαν προβλήματα, με βασικότερα την ελλιπή συντήρηση του πρασίνου και των υποδομών και την καθαριότητα.



Photo © Andrea Bonetti/WWF Greece

Η κατάσταση μπορεί να αλλάξει. Να έρθουμε πιο κοντά στους χώρους πρασίνου, να ανακαλύψουμε πράσινες οάσεις στην πόλη που δεν γνωρίζαμε την ύπαρξή τους, να εντοπίσουμε και να κάνουμε ορατά τα κακώς κείμενα, να αναλάβουμε πρωτοβουλίες και να ασκήσουμε πίεση ή να συνεργαστούμε με τις δημοτικές αρχές για να βελτιωθούν τα πράγματα.

Με αυτά κατά νου, δημιουργήσαμε μια πρωτοπόρα εφαρμογή που περιμένει να την κατεβάσετε στο κινητό σας και να την χρησιμοποιήσετε. Το [Greenspaces](#) σας καλεί να πάρετε το πράσινο στα χέρια σας. Δείτε περισσότερα για το Greenspaces [εδώ](#).



ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΖΩΗ

Η ζωή... και πώς να την αλλάξεις

Τι μπορείτε να κάνετε

- Κατεβάστε την εφαρμογή Greenspaces. Ανακαλύψτε χώρους πρασίνου, βαθμολογήστε τους, καταχωρήστε νέους, σχολιάστε την κατάσταση, αξιοποιήστε την εφαρμογή για να αλλάξετε τα πράγματα, είτε ως ομάδες πολιτών, είτε σε συνεργασία με τις δημοτικές αρχές
- Συνεργαστείτε με τους γείτονές σας. Εσείς είστε οι βασικοί χρήστες του πάρκου της γειτονιάς σας, αλλά όσο ενεργεί ο καθένας από μόνος του είναι δύσκολο να πετύχετε οτιδήποτε. Συνεργαστείτε λοιπόν για την καθαριότητα και τον καλλωπισμό του πάρκου, για την αποφυγή βανδαλισμών, για άσκηση πίεσης προς τις δημοτικές αρχές
- Διαβάστε τον «Οδηγό Αστικού Πρασίνου» που το WWF Ελλάς δημιούργησε για να μάθετε αναλυτικά τι συμβαίνει με τους χώρους πρασίνου και πώς μπορείτε να ενεργήσετε!

www.kalyterizoi.gr

Αποκλειστικός δωρητής του προγράμματος



ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ
STAVROS NIARCHOS
FOUNDATION